1 Inleiding

Waarom een Bosplan?

Het Amsterdamse Bos is een uniek landschap, dat door haar historie, karakter, omvang en ligging een speciale plek inneemt in het groenlandschap in en rond Amsterdam. Het Bos wordt druk bezocht en hoog gewaardeerd.

Commented [5.1.2e]: Ik zou deze twee zinnen bij de inleiding toevoegen. We willen namelijk niet sec de uitdagingen aangaan, maar het Bos wat zo gewaardeerd wordt en waar we trots op zijn toekomstbestendig maken.

De aanleiding voor het opstellen van dit plan is dat de omgeving rondom het Amsterdamse Bos snel verandert. De metropool groeit explosief met een sterke toename van dichte bebouwing en inwoners. Het toerisme stijgt. De verwachting is dat het gebruik van het Bos verder toeneemt. Dit gaat meer spanningen tussen de verschillende gebruikers opleveren en heeft sturing nodig.

Bovendien moet het Bos inspelen ~~Het Bos moet inspelen~~ op klimaatveranderingen. Het is zeer aannemelijk dat deze ontwikkelingen ook gevolgen zullen hebben voor de natuurwaarden en de biodiversiteit in ons Bos. Zo kunnen bij langere perioden van droogte ecosystemen in het Bos in gevaar komen die sterk afhankelijk zijn van neerslag wat ook zijn invloed heeft op de waterhuishouding..

Met dit Bosplan schetsen we de ambitie van het Bos voor het komende decennium. Vanuit bestaande kwaliteiten en kansen die ontwikkelingen met zich meebrengen, zetten wij een richting uit die houvast biedt in een wereld waar veranderingen razendsnel gaan. Het hoofddoel van het Bosplan is *het realiseren van een toekomstbestendige balans tussen natuur en vrijetijdsbesteding mét ruimte voor nieuwe ontwikkelingen*.
~~Met dit Bosplan wordt richting voor komend decennium gegeven.~~

Uitgangspunten

De buitengrenzen van het Amsterdamse Bos blijven bestaan en het Bos moet vooral Bos blijven.

Groen is waardevol, voor woongenot van de stedeling, met het oog op klimaat en als vestigingsvoorwaarde. De buitengrenzen van het Amsterdamse Bos blijven dan ook minimaal bestaan en het Amsterdamse Bos moet vooral bos blijven.

Het Bos is schoon, heel en veilig.

Het toenemende gebruik heeft gevolgen voor het beheer van het Bos. De beheerkosten stijgen vanzelfsprekend. Tegelijk is geconstateerd dat het onderhoudsniveau gemiddeld is gedaald. Dat geld ook voor de infrastructuur. Daarnaast ervaren gebruikers overlast van planten in de watergangen. Er speelt echter meer op dit gebied (kade- en beschoeingverbetering, vervuilde bagger, aanleg van poelen en oevers en de slechte waterkwaliteit van de Amstelveense Poel). Een hogere structurele bijdrage voor beheer en onderhoud is noodzakelijk.

De gevolgen van klimaatveranderingen, plagen en ziekten worden gemonitord en aangepakt.

De recreatie en natuur in het Bos staan onder druk door klimaatveranderingen en al dan niet daarmee samenhangende plagen en ziekten. Denk aan de oprukkende eikenprocessierups en de essentaksterfte (ca. 15 procent van het totale bomenstand van het Amsterdamse Bos is es), en sinds kort ook de teruglopende vitaliteit van boomsoorten als de spar en de beuk. Belangrijk is dat wij op basis van monitoringsgegevens een goed beeld krijgen van de ontwikkeling van ziekten en plagen en op basis daarvan noodzakelijke maatregelen kunnen treffen.

Het landschappelijke en cultuurhistorische ontwerp is de basis.

De afgelopen jaren zijn een aantal cultuurhistorische aspecten verdwenen of onder druk komen te staan. Soms door nieuwe onderhoudsinzichten soms door achterstallig onderhoud. Bij het streven het Bos schoon, heel en veilig te krijgen is het ontwerp uitgangspunt.

De natuurwaarde blijft minimaal gelijk.

Op de Amsterdamse natuurwaardenkaart het Amsterdamse Bos aangegeven als toplocatie. Behoud en beschermen van de aanwezige natuurwaarden vraagt om een zorgvuldig en constant beheer, zeker voor de bijzondere vegetaties.

Het Bos is voor iedereen goed bereikbaar.

De bereikbaarheid van het groen dient te verbeteren. Voetgangers, fietsers en ov-reizigers krijgen in de bereikbaarheidsopgaven meer ruimte. Het verbeteren van de luchtkwaliteit is een daaraan gekoppelde doelstelling. Versterking van de (bestaande) routes naar het Bos is daarbij van belang. Tegelijkertijd moeten in het Bos routes komen die ook veilig zijn voor de groei van het bezoek en het gebruik; daarom kiezen wij voor snel náár het Bos, maar zo veel mogelijk langzaam in het Bos

Het Bos is voor iedereen gratis, behalve voor specifieke voorzieningen.

Er wordt geen toegang geheven om het Bos te bezoeken. Maar het aanbod van voorzieningen en activiteiten Bos kent een grote diversiteit; sommige zijn zo specifiek dat ondernemers een toegangsprijs bepalen of dat je lid moet zijn van een vereniging.

Commented [5.1.2e]: Niet duidelijk of dit nu een gewenste verandering is of een beschrijving van de huidige situatie.

Natuureducatie in het Bos heeft een prominente plek in de omgeving.

Het Bos is het grootste biologielokaal van de stad. Met een aantrekkelijke en gevarieerde programmering draagt het Bos bij aan bescherming en bewustwording van natuur en biodiversiteit. De activiteiten worden gezamenlijk met onder andere Bosondernemers, hogescholen en natuur- en milieuverenigingen opgezet en verzorgd.

Het Bos is dé plek voor sporten in de openbare ruimte.

Breedtesport met toegankelijke sportvoorzieningen is het uitgangspunt. De sportverenigingen groeien en kennen vaak wachtlijsten. Het Bos faciliteert de vraag naar sportvoorzieningen in de openbare ruimte, terwijl het sportpark binnen de huidige begrenzing blijft. Sporten in de openbare ruimte is een samenspel van gebruikers waarbij frictie kan ontstaan. Het Bos moet deze reguleren.

Commented [5.1.2e]: Is dit eveneens een voortzetting van wat we al doen of een nieuwe ambitie?

De veelzijdigheid van het Bos is goed bekend in Amsterdam, Amstelveen en regio.

Het Amsterdamse Bos is een uniek stadsbos, dat door haar historie, karakter, omvang en ligging een speciale plek inneemt in en rond Amsterdam. Het Bos koestert en vergoot deze bekendheid

2 Bestuurlijke aandachtspunten

VERDIENVERMOGEN
De opgave is om het verdienvermogen verder te vergroten. Van de begroting van het Bos (4,7 miljoen) wordt ca. 1 miljoen zelf gerealiseerd.

Commented [5.1.2.e]: Geld realiseren?

Parkeren
Er dient een gezamenlijk (Amstelveen en Amsterdam) onderzoek te komen naar de haalbaarheid voor verdere invoering van betaald parkeren. De parkeercapaciteit in het Bos wordt op het huidige niveau gehandhaafd. Bij (sport) evenementen wordt voornamelijk ingestoken op pendelen vanaf parkeerplaatsen buiten het Bos.

De gemeente Amsterdam wil fietsen, OV gebruik en wandelen promoten.

Commented [5.1.2.e]: Gemeente Amstelveen toch ook?

In 2018 is betaald parkeren ingevoerd in het entreegebied van het Amsterdamse Bos. Het aantal auto's van langparkeerders is flink afgenomen, waardoor er op de meeste dagen plek is voor de bosbezoeker maar er vindt een waterbedeffect plaats.
Nader onderzocht dient te worden hoe uitbreiding van betaald parkeren invloed heeft op deze punten.

Ontwikkellocaties
Op 10 locaties (zie kaart) zijn nieuwe voorzieningen en activiteiten mogelijk. Het programma en het voorzieningenpakket moeten aansluiten bij de wensen en behoeften van de (potentiële) bezoekers.. De diversiteit van de eventuele horeca op deze locaties wordt verbreed. Nieuwe initiatieven worden vanuit participatie uitgewerkt.

Het Bos verhuurt nu al locaties en terreinen, vaak aan ondernemers het vrijetijdssegment. De 10 locaties zijn bedoeld om in te spelen op nieuwe trends en ontwikkelingen. Als daarbij horeca aan de orde is dan dient deze te voldoen aan de horecavisie: eigentijdse en betekenisvolle recreatie en horeca die bijdraagt aan de identiteit en de kwaliteit van het Amsterdamse Bos.

Een van deze locaties is het Cultuureiland (rond het Bostheater). Amsterdam heeft de ambitie om 'zoveel mogelijk mensen in aanraking te brengen met kunst en cultuur'. Met het project cultuureiland dient het Bostheater toekomstig bestendig te worden gemaakt door renovatie en ontwikkeling.

Een tweede locatie is de entree van de hoofdentree. Het is van belang dat de "Sportas-route" optimaal wordt geïntegreerd in deze entree en er optimaal rekening is gehouden met de gebiedsvisie van Stadsdeel Zuid. Het moet een ontvangst- en verblijfsplek zijn waar de fietser en voetganger centraal staan en de auto te gast is. De voorzieningen in de hoofdentree krijgen een kwaliteitsimpuls.
Investering (ongedekt): € 0,9 miljoen voor planvorming van vijf ontwikkellocaties

Evenementen

Het Bestemmingsplan Amsterdamse Bos (2018) van de gemeente Amstelveen is het kader voor alle evenementen in het Bos. Daarin staan de locatieprofielen met het maximale geluidsniveau en aantal evenementen. Op het evenemententerrein Land van Bosse zijn maximaal 7 geluidsdagen toegestaan. Dit blijft gehandhaafd.

Er is een toenemende vraag naar evenementenlocaties in de regio, maar de mogelijkheden zijn begrensd. Dat betekent dat wij in het Bos meer programmeren en sturen op het aanbod. Samen met de bestaande attractieve evenementen, die vooral 30-plussers trekken, willen wij bewust programmeren met steeds gevarieerder en aantrekkelijker aanbod van evenementen voor de verschillende doelgroepen in het Bos. Evenementen (zonder geluidsoverlast) gericht op kinderen of jongvolwassenen, die passen binnen de identiteit van het Bos (zie ook paragraaf 2.4.) hebben daarbij prioriteit. Wij willen alleen diervriendelijke evenementen zonder gebruik van levende dieren. Zondag is de drukste dag in het Bos. Een tiental zondagen per jaar komen er meer dan 60.000 bezoekers naar het Bos om te recreëren. Daarom gaat voor grote evenementen op zondag een scherpere afweging plaatsvinden.

EVENWICHT NATUUR EN CULTUUR
Zoals in de inleiding gesteld; het hoofddoel van het Bos.

Zonering
De natuurkwaliteit, het historisch ontwerp en de maatschappelijke waarde van het Amsterdamse Bos wordt geborgd. Wij kiezen voor een verdieping van de bestaande indeling van het Bos in drie zones: de activiteiten-, de rust- en de natuurzone. De natuurzone wordt uitgebreid met de Ecologische Verbindingszones. (kaart)

De zonering vormt de belangrijkste toetsing voor alle toekomstige ontwikkelingen. Samen met de overige toetsinstrumenten, zoals het bestemmingsplan, vormt de zonering het kader van waaruit de organisatie kan reageren en anticiperen op nieuwe ontwikkelingen, met in het achterhoofd de groene en maatschappelijke functie van het Amsterdamse Bos.

Ecologische verbindingen / wonen
Voor de ligplaatsen voor (woon)boten in de Ringvaart (Amsterdamse Bos deel) geldt een uitsterfbeleid
Voor woningen wordt op termijn een recreatieve- of natuurbestemming gezocht.
Voorzieningen ten behoeve van recreatie zijn soms gewenst (zie ook ontwikkellocaties) maar tegelijkertijd streven wij naar een verdere verrijking van de biodiversiteit van het Amsterdamse Bos door o.a. de aanleg van ecologische verbindingen. Om de natuurwaarden van de Ecologische Verbindingszone verder te versterken zijn voorzieningen, woningen en woonboten in deze zone niet gewenst.

Honden
Wij worden gedwongen een nieuwe hondenzonering voor het Bos instellen. Uitgangspunt is een aanlijnplicht voor honden, met uitzondering van één aaneengesloten deel van het Bos. Het hondenlosloopgebied concentreert zich vooral langs de bebouwde kom van Amstelveen. Dat betekent dat het hondenlosloopgebied daalt van 85% naar 30 % (ruim 300 hectare) hondenlosloopgebied blijft. Op bepaalde plekken maken wij natuurlijke hondenspeelplaatsen.
Ook gaan wij het maximum aantal honden per bezoeker begrenzen tot drie, om te kunnen optreden tegen illegale hondenuitlaat centrales. Wij verstrekken geen nieuwe vergunningen aan hondenuitlaat centrales. De opruimplicht faciliteren wij met extra prullenbakken en zakjes bij parkeerplaatsen.

Het onderwerp 'loslopende honden' staat ieder jaar bovenaan in de top-3 van klachten. Er is geen enkel recreatiegebied waar de hondeneigenaar zoveel vrijheid geniet. Dat is ook een reden dat in het Bos bijna veertig hondenuitlaat centrales legaal actief zijn.
Het huidige hondenlosloopbeleid van het Amsterdamse Bos staat haaks op het hondenbeleid in de Amsterdamse en Amstelveense parken en de recreatiegebieden. Daar geldt over het algemeen een aanlijnplicht, met losloopgebieden, of een totaalverbod.
Door drukte nemen de conflicten tussen hondenbezitters en andere recreatieve gebruikers toe. Daarnaast is de impact van loslopende honden op de natuur groot; bodembroeders zijn al jaren verdwenen uit het Bos en de populatie konijnen is flink teruggelopen. De vos brengt haar jongen in het Bos uitsluitend groot in een hondenverbodsgebied.
De keuze van de aanlijn- en verbodsgebieden wordt vooral gebaseerd op flora- en faunabescherming en het vermijden van conflicten met overige bezoekers.

3 Financiën

Er is sprake van een structureel tekort van ca. 1,9 miljoen euro.
We gaan hierbij uit om de kapitaalgoederen te onderhouden op ambitieniveau 'verzorgd'.
Hiervoor is een overzicht gemaakt op basis van genormeerde kosten en recente offertes. Dit is gedaan op basis van landelijke normeringen, rekening houdend met de specifieke situatie in het Bos.

Beheercalculatie Amsterdamse Bos

Groep	Vervanging	Onderhoud	Totaal	Opmerkingen
Asset verhardingen (wegen en paden)	€ 451.543,49	€ 261.154,06	€ 712.697,55	
Asset groen	€ 1.006.212,33	€ 1.047.000,69	€ 2.053.113,02	
Asset verhardingen (onderdelen meubilair, kinderbaden etc)	€ 290.532,01	€ 104.885,42	€ 410.117,43	
Asset civiele constructies (bruggen, oevers en damwanden)	€ 742.627,13	€ 119.968,28	€ 872.595,41	
Asset Openbare verlichting				volledig bij VenOR
Reiniging		€ 867.079,00	€ 867.079,00	
Vastgoed		€ 347.500,00	€ 347.500,00	
Water		€ 74.250,00	€ 74.250,00	Primaire watergangen bij Rijnland
Totaal kosten per jaar	€ 2.490.914,97	€ 2.821.837,45	€ 5.312.752,42	

Benodigd: € 5.249.757 exclusief personeelskosten;
Beschikbaar: € 2.600.000 exclusief personeelskosten;

Verschil: -€ 2.649.757.

Indien er geen passende normbedragen zijn is een inschatting gemaakt op basis van recente offertes. Er is gerekend met bedragen, exclusief eigen personeelslasten. Dat klopt met de genoemde normbedragen. Daar staat tegenover dat een deel van de werkzaamheden in eigen beheer wordt uitgevoerd. Als we de personeelskosten van de betrokken uitvoerende medewerkers meetellen in het beschikbare budget, dan moeten we daar nog eens € 769.320 bij optellen. Maar zelfs dan blijft sprake van een aanzienlijk verschil tussen benodigd en beschikbaar, namelijk € 5.249.757 - € 2.600.000 - € 769.320 **= € 1.880.437,-.**

Naast de kosten van het beheer en onderhoud zijn er incidentele middelen nodig voor functionele verbeteringen of herinrichting. Deze zijn geen onderdeel van de genormeerde kosten en gaan onder andere over het verbeteren van de toegankelijkheid, het bevorderen van de duurzaamheid en ecologie en nieuwe recreatieve voorzieningen.

4 Online participatie

Bosplan wordt participatief gemaakt
De kernboodschap van het Bosplan geeft het al aan, we maken het in samenwerking met experts, gebruikers, bewoners en andere belanghebbenden. Het betrekken van deze partijen is participatie. Het niveau op de participatieladder voor de online participatie is raadplegen. Dat betekent dat de adviezen van de participanten mede richting geven aan de ambities en de uitwerking daarvan. Ze zijn niet bindend. De participatie is afgerond voordat besluitvorming over het Bosplan start.

Participatie online en offline
De participatie voor het Bosplan valt uiteen in een online en een offline gedeelte. Deelnemers zijn belanghebbenden uit overheid, ondernemers, omwonenden, anderszins betrokkenen bij het Bos. offline gedeelte bestaat uit individuele gesprekken met belanghebbenden en expertmeetings (van januari – september 2019); wandeling en rondetafelgesprekken (nu gepland eind oktober 2019).

Commented [5.1.2e]: Zetten we de vragenlijst van de online participatie dan ook actief uit bij deze doelgroepen?

Online participatie is aanvullend
Het Bos onderzoekt periodiek hoe bezoekers over het Bos denken. Dat doen we in passantenonderzoeken en enquêtes. Zo weten we bijvoorbeeld dat ongeveer een kwart van de Amstelveners het Bos bezoekt. Daarnaast gebruiken we onderzoeksresultaten van anderen, zoals de provincie Noord-Holland. Deze data, gecombineerd met informatie uit onze eigen klantcontacten en ervaringen, completeert het beeld van het Bos. De mini-enquête die we nu aanvullend daarop online willen uitvoeren is bedoeld om de resultaten uit de expertmeetings verder aan te scherpen.

Waarde online participatie
De resultaten uit de mini-enquête geven extra kleur aan de oplossingsrichtingen. Ze zijn, net als de offline participatie mede richtinggevend aan de ambities en uitwerking daarvan, zodat het Stadsbos van de Toekomst blijft aansluiten op de wensen en behoeften van de gebruikers en bezoekers.

Commented [5.1.2.e]: Dit suggereert een bestendiging van de oplossingen die reeds zijn gekozen. Misschien benadrukkend dat we dit ook zo gaan communiceren naar de deelnemers zodat zij geen verkeerde verwachtingen hebben. Anders is de kans op teleurstelling groot (wanneer zij een heel andere oplossingsrichting voor ogen hebben).

Creatie mini-enquête
Voor de online participatie via de enquête gebruikt het Amsterdamse Bos de expertise van het team Campagnes van de gemeente Amsterdam en van Social Media Men. Deze laatste zijn betrokken bij verschillende online campagnes van de gemeente. Beide kunnen bogen op jarenlange ervaring in online campagnes.

Procesdoorloop mini-enquête
Mensen krijgen op Facebook advertenties en een kort filmpje te zien. Deze spelen in op belangstelling voor het Bos en vragen de respondenten zich uit te spreken en mee te denken. Geïnteresseerden kunnen direct doorklikken naar de mini-enquête of aanvullende informatie over het Bosplan lezen via een microwebsite, geschikt voor mobiel gebruik. Daarna kunnen belangstellenden doorklikken naar de mini-enquête.

Commented [5.1.2.e]: Het wordt nog niet helemaal helder of niet-FB gebruikers ook getarget worden in de campagne. Kunnen niet-FB mensen überhaupt de mini-enquete invullen? In hoeverre maken we de mini-enquête representatief? Dat is me nog niet helemaal duidelijk. FB is een vrij specifieke doelgroep (leeftijd, achtergrond).

Commented [5.1.2.e]: Ook beschrijven hoe we deelnemers op de hoogte houden van wat er met hun inbreng is gedaan. Belangrijk dat we deelname en hun mening waarderen.

Inhoud mini-enquête
De vragen voor de online participatie zijn door het Bos ambtelijk vastgesteld in overleg met Amstelveen. Ze gaan over concrete onderwerpen die samenhangen met issues waarmee het Bos te maken heeft, als basis voor het Bosplan. Het gaat immers om de toekomst van het Bos, waarbij knelpunten strakker kunnen gaan knellen, maar er ook kansen zijn voor ontwikkeling.

Beide komen terug in de mini-enquête. Het gaat om conflicten tussen gebruikers (vraag 5); balans tussen natuur en recreatie (vraag 6); beheer en onderhoud van het Bos (vraag 2,3 en 4). Respondenten denken mee met het Bos, daarom zijn er naast de 4 gesloten vragen ook 3 open vragen opgenomen.

Omdat er extra structureel geld nodig is om het Bos duurzaam in stand te houden, heeft wethouder Ivens het Bos gevraagd manieren te bedenken om meer inkomsten te genereren. Er zijn daarom in de expertmeetings een aantal opties besproken om dit mogelijk te maken. Deze opties toetsen we in de enquête. Het doel is te achterhalen wat de bezoeker vindt en wil.

Lengte van de enquête
De enquête is afgestemd op de aandachtsspanne voor informatie die online wordt aangeboden. Filmpjes moeten kort zijn, net als enquêtes, anders is de kans op afhakers te groot.

Facebook advertenties
De Facebook advertenties worden in postcodegebieden geplaatst. Aan de hand van clicks op de advertentie bekijken we hoe hoog de respons per postcodegebied is. Door het verleggen van advertentiebudget kunnen we de attentiewaarde en deelname aan de enquête verhogen.
De gemeente Amstelveen wil daarnaast de enquête via haar eigen Facebook pagina delen.

Offline participatie

Commented [5.1.2.e]: Ik mis de beschrijving van de offline participatie. Wat gaat daar gebeuren? Is dit ook verdere inkleuring van de oplossingsrichting?

Gaan we nog raadsleden vragen? Ik denk dat wethouders dat ook graag willen weten.

5 Besluitvorming

De voorgenomen besluitvorming kan langs verschillende lijnen verlopen:

1. Vaststellen door beide gemeenten van bovenstaande punten inclusief of exclusief Bosplan (dat kan dan een intern document worden van het Bos)
2. Vastellen enkel door Amsterdam, ter kennisname in Amstelveen inclusief of exclusief Bosplan
3. Enkel vaststellen door Amsterdam